

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku pośła Teofila Merunowicza w przedmiocie zapobieżenia nadużyciom przy prowadzeniu ksiąg metrykalnych i utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą dnia 1. października b. r. powziętą przekazał Wysoki Sejm wniosek pośła Merunowicza, dotyczący się prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej, komisyi administracyjnej do sprawozdania.

Wniosek ten żąda uchwalenia rezolucyi wzywającej c. k. Rząd, ażeby w porozumieniu z Wydziałem krajowym zbadał, o ile są wykonywane przepisy rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. marca 1875 Nr. 55. Dz. u. i rozp. kraj. względem prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej, i czy te przepisy starczą do usunięcia owych ludność innych wyznań krzywdzących nadużyć i nieprawidłowości w utrzymywaniu wykazów stanu cywilnego ludności izraelskiej, których usunięcia Wysoki Sejm wielokrotnie domagał się. Tym celem uważa za konieczne sprawdzenie, o ile prawidłowo i dokładnie utrzymywane są wykazy nowonarodzonych dzieci płci męskiej Mojżeszowego wyznania? — Czy i w jaki sposób wpisywane są w metryki małżeństw rytualne małżeństwa izraelitów, nie posiadające ważności prawnej wedle powszechnej ustawy cywilnej w Austrii obowiązującej? — Czy izraelskie księgi metrykalne są prowadzone w dwóch egzemplarzach, — czy duplikaty ich bywają składane w c. k. Starostwach; — czy tekst duplikatów złożonych w c. k. Starostwach zgadza się z treścią egzemplarzy, służących do wydawania metryk urodzenia, zawartych małżeństw i śmierci?.

W razie stwierdzonych przy takiej rewizyi nadużyć i niesprawiedliwości należy postarać się o ich usunięcie w drodze właściwej, oraz o zmianę przepisów rozporządzenia ministeryalnego z 15. marca 1875., które umożliwiają nadużycia.

Z aktów w archiwum krajowym złożonych widoczna, że wskutek licznych zażaleń Wydziałów powiatowych na braki zachodzące w prowadzeniu ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej Wydział krajowy od roku 1870. domagał się nieustannie unormowania tej sprawy, aż wreszcie Odezwą c. k. Namiestnictwa z dnia 4. kwietnia 1875 L. 2.022. zawiadomionym został, że Pan Minister spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości tudzież wyznań i oświaty wydał rozporządzenie z dnia 15. marca 1875. normujące sposób prowadzenia ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej w Galicyi, które to rozporządzenie wraz z wydaną instrukcją ministeryalną, kładąc tamę

dotychczasowym nadużyciom — jak się wyraża owa odezwa — wprowadzi pożądany od dawna ład i porządek w tej gałęzi administracji. Rozporządzenie to ogłoszone pod dniem 14. września 1876 Nr. 55. w *Dzien. ust. i rozp. kraj.* weszło w życie z dniem 1. stycznia 1877 r., zawiera ono szczegółową instrukcję o sposobie prowadzenia metryk ludności izraelskiej, w szczególności o prowadzeniu metryk urodzin w §. 15. do 31. — o prowadzeniu metryk zaślubin w §. 32. do 37. włącznie.

Komisji administracyjnej wydają się postanowienia zawarte w paragrafach powyżej wymienionych rzecz dostatecznie wyczerpujące, zwłaszcza, że ani z aktów Wydziału krajowego, ani z treści wniosku, ani z przemówienia posła Merunowicza uzasadniającego swój wniosek przy pierwszym czytaniu, nie mogła powziąć sformułowanej myśli, na czem polegają lub w jakim ustępie rozporządzenia ministeryalnego zachodzą rzekome braki, których usunięcia czy to w drodze administracyjnej, czy w drodze ustawodawczej żądaćby należało. Przeciwnie w przemówieniu swoim według sprawozdań stenograficznych uznaje poseł Merunowicz, że rozporządzenie ministeryalne z roku 1875. pod względem teoretycznym nie pozostawia nic do życzenia, że przepisy w niem zawarte zapobiegłyby nadużyciom w prowadzeniu spisu ludności izraelskiej, jeżeliby ściśle były wykonywane.

Z przemówienia tego wnosić należy, że rozcłodzi się rzecz cała jedynie o wykonanie postanowień rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. marca 1875. r. Nr. 55. *Dz. ust. i rozp. kraj.*

Czuwanie nad wykonaniem ustaw i rozporządzeń ministeryalnych nie należy do władzy ustawodawczej, lecz do władzy wykonawczej, a w danym razie postanawia nadto §. 6. *Rozporz. minist. z r. 1875.* wyraźnie, że kontrola należy do politycznej władzy, która winna przekonywać się często o należytem prowadzeniu metryk, a wszelkie przekroczenia, przewinienia lub zaniedbywania obowiązków karać według postanowień, zawartych w §. 13. i 14. *Rozp. minist.*

Na zeszłorocznej sesji sejmowej weszła była równej treści petycja p. Teofila Merunowicza, która jednak nie przyszła już pod obrady Wysokiego Sejmu. Wydział krajowy niezadowoloną petycję sejmową odstąpił pod dniem 15. marca 1881. Prezydium c. k. Namiestnictwa do właściwego użytku i stosownego załatwienia szczególnie co do zawartego w petycji twierdzenia, że zachodzą jeszcze ciągle i teraz nadużycia w prowadzeniu metryk żydowskich, którym zapobiedz należy. Jak załatwił c. k. Rząd ową petycję, z aktów Wydziału krajowego komisya nie ma wiadomości, atoli niema zarówno faktu żadnego, na którym oprzećby mogła więcej stanowcze żądanie. Gdy jednak Reprezentacyi kraju podobnie jak c. k. Rządowi nie mogą być obojętne głosy powątpiewania, ażali są wykonywane przepisy, normujące stosunki ludności w kraju, przeto komisya administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Sprawę, określoną we wniosku posła Teofila Merunowicza, o ile dotyczy nieprawidłowości lub nadużyć w prowadzeniu ksiąg metrykalnych ludności izraelskiej zachodzących mających, odstępuje się c. k. Rządowi do właściwego użytku“.

We Lwowie dnia 12. października 1881.

Grocholski w. r.
Przewodniczący.

Marceli Madeyski
Sprawozdawca.